

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS KONTROLIERIŲ ĮSTATYMO
NR. XIV-868 2, 3, 4, 5, 11, 12, 19, 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XVP-422, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽVALGYBOS ĮSTATYMO
NR. VIII-1861 2, 13 IR 20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XVP-423 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KRIMINALINĖS ŽVALGYBOS
ĮSTATYMO NR. XI-2234 21 IR 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-424**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2025 m. gruodžio 19 d. sprendimo Nr. SV-S-491 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1–3 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

1. Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos žvalgybos kontrolierių įstatymo Nr. XIV-868 2, 3, 4, 5, 11, 12, 19, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-422 (toliau – ŽKĮ projektas) tikslui sukurti veiksmingas žmogaus teisių ir laisvių apsaugos priemonės, leisiančias užkirsti kelią nepagrįstam ar savavališkam asmens teisių ir laisvių ribojimui, tačiau siekiant išlaikyti balansą tarp veiksmingos žvalgybos institucijų kontrolės ir efektyvaus žvalgybos institucijoms pavestų uždavinių įgyvendinimo teikti šias pastabas bei pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo priemonių tobulinimo:

1.1. ŽKĮ projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos žvalgybos kontrolierių įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnį nauja sąvoka „žvalgybos kontrolieriaus stebėseną“. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo 11 straipsnio 1 punkte įtvirtinta žvalgybos kontrolieriaus pareiga atlikti nuolatinę žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo priežiūrą, susijusią su žvalgybos institucijų, žvalgybos pareigūnų veiksmais, jų priimamais sprendimais, iš esmės atkartoja siūlomos naujos sąvokos turinį, vertintina, kad siūloma sąvoka yra perteklinė, todėl siūlytina jos atsisakyti.

1.2. ŽKĮ projekto 2, 3, 4 ir 5 straipsniais siūloma suteikti žvalgybos kontrolieriui teisę, be atitikties žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimams ir veiklos teisėtumo vertinimo, atlikti ir žvalgybos institucijų veiklos pagrįstumo bei proporcingumo vertinimą. Visos žvalgybos institucijų veiklos, įskaitant veiklos užtikrinimo funkcijų (pavyzdžiui, personalo valdymo, buhalterinės apskaitos, infrastruktūros priežiūros) vykdymą, vertinimas, kiek tai nėra susiję su žmogaus teisių ir laisvių apsauga, suponuoja siekį vertinti žvalgybos informacijos poreikių, kuriuos, vadovaujantis Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo (toliau – ŽĮ) 10

straipsnio 1 dalimi, tvirtina Valstybės gynimo taryba, įgyvendinimo efektyvumą, todėl šios papildomos teisės objektas netinkamas. Žvalgybos institucijos vadovas yra atsakingas už institucijos veiklos efektyvumą (taigi ir už veiklos taktiką bei metodiką) ir už tai atsiskaito Valstybės gynimo tarybai. Todėl pavedimas žvalgybos kontrolieriui vertinti žvalgybos institucijų veiksmų pagrįstumą ir proporcingumą, jeigu tai nėra susiję su žmogaus teisių ir laisvių apsauga, neatitinka nei žvalgybos kontrolieriaus institucijos paskirties, nei siekio sukurti efektyvų bei pagrįstą žvalgybos institucijų kontrolės mechanizmą.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina pagrįstumo ir proporcingumo vertinimo kriterijus įtraukti tik tiek, kiek tai susiję su žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimų įgyvendinimu.

1.3. ŽKĮ projekto 6 straipsnio 1 dalimi siūloma pakeisti Įstatymo 12 straipsnio 2 punktą, pagal kurį žvalgybos kontrolieriui būtų suteikta teisė susipažinti su įslaptintų žvalgybos pareigūnų ar žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybę atskleidžiančia informacija bei iš užsienio partnerių gauta informacija. Pažymėtina, kad slapto bendradarbiavimo esmė yra būtent besąlygiškas slaptumo principo užtikrinimas. Pritarus siūlomam pakeitimui gali kilti rizika, kad bus atskleisti žvalgybos informacijos šaltiniai, o tai, vadovaujantis ŽĮ 9 straipsnio 1 dalies 9 punktu ir 3 dalies 3 punktu, yra nesuderinama su žvalgybos institucijų teisėmis ir pareigomis – įslaptinti žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybę bei užtikrinti jų saugumą. Be to, ŽĮ 20 straipsnio 3 dalyje įtvirtintomis duomenų apie žvalgybos slaptuosius bendradarbius apsaugos nuostatomis siekiama užtikrinti, kad nebūtų padaryta žalos žvalgybos institucijų veiklai. Siūlomas pakeitimas, jeigu jam būtų pritarta, atgrasytų potencialius slaptuosius bendradarbius nuo bendradarbiavimo su žvalgybos institucija, kadangi duomenys apie juos gali tapti žinomi didesnei asmenų grupei nei tik žvalgybos institucija. Ryšiai su užsienio partneriais formuojami ilgą laiką, todėl neturėtų būti rizikuojama per daugelį metų atsiradusiu pasitikėjimu žvalgybos institucijomis, numatant nuostatas, sudarančias prielaidas su užsienio partnerių teikiama informacija susipažinti žvalgybos nevykdančiam subjektui. Be to, užsienio partnerių teikiamai žvalgybos informacijai yra suteikiamos ir pačios aukščiausios slaptumo žymos, tai pagal tarptautines sutartis dėl įslaptintos informacijos apsaugos reikalauja informaciją teikiančios šalies sutikimo atskleisti informaciją tretiesiems asmenims. Teisės susipažinti su užsienio partnerių gauta informacija įtvirtinimas Įstatyme iš anksto suponuoja šios teisės praktinį neįgyvendinamumą. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Įstatymo 12 straipsnio 2 punktą tikslinti nustatant, kad su įslaptintų žvalgybos pareigūnų ar žvalgybos slaptųjų bendradarbių tapatybės informacija būtų galima susipažinti tik tais atvejais, kai tiriamas šio pareigūno skundas, ir tik jei toks informacijos atskleidimas nepadarytų žalos žvalgybos institucijos veiklai, t. y. gavus žvalgybos institucijos sutikimą, o su iš užsienio partnerių gauta informacija – tik tuomet, kai yra gautas užsienio partnerių sutikimas.

1.4. ŽKĮ projekto 6 straipsnio 2 dalimi siūlomas 12 straipsnio papildymas 3 punktu, pagal kurį žvalgybos kontrolieriui būtų suteikta prieigos prie žvalgybos institucijų informacinėse sistemose tvarkomos informacijos teisė. Tokios teisės įtvirtinimas Įstatyme perteklinis, kadangi šiuo metu vadovaujantis Įstatymo 12 straipsnio 2, 3 ir 4 punktais žvalgybos kontrolieriui leidžiama susipažinti su visa informacija, reikalinga jo tyrimams, patikrinimams

atlikti, nepriklausomai nuo šios informacijos buvimo vietos. Kita vertus, jeigu siūloma nuostata yra siekiama sudaryti galimybę žvalgybos kontrolieriui turėti savo atskirą prisijungimą prie žvalgybos institucijų informacinių sistemų, tokios teisės įgyvendinimas pareikalautų neproporcingai didelių finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kadangi visas žvalgybos institucijų informacines sistemas reikėtų pritaikyti taip, kad būtų užtikrintas principo „būtina žinoti“ įgyvendinimas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Įstatymo 12 straipsnio papildymo 3 punktu atsisakyti.

1.5. ŽKĮ projekto 6 straipsnio 9 dalimi siūloma papildyti Įstatymo 12 straipsnį nauju 11 punktu, įtvirtinant teisę žvalgybos kontrolieriui susipažinti su visais žvalgybos institucijų sprendimais pradėti žvalgybos informacijos rinkimo veiksmus pagal žvalgybos informacijos rinkimo užduotis. Šis siūlymas yra perteklinis, kadangi pagal galiojančias Įstatymo 12 straipsnio 2, 3 ir 4 punktų nuostatas žvalgybos kontrolierius turi teisę gauti visus dokumentus ir informaciją (įskaitant įslaptintą), kurie yra būtini žvalgybos kontrolieriaus pareigoms atlikti, todėl siūlytina Įstatymo 12 straipsnio papildymo 11 punktu atsisakyti.

1.6. ŽKĮ projekto 6 straipsnio 6, 9 ir 10 dalimis siūloma nustatyti, kad visa informacija, duomenys ir dokumentai būtų pateikiami per žvalgybos kontrolieriaus nustatytą terminą. Siekiant išvengti prašymų pateikti daug informacijos per nepagrįstai trumpą laiką, siūlytina ŽKĮ projektą tikslinti nurodant pakankamą duomenų pateikimo terminą – 10 darbo dienų su galimybe jį pratęsti priklausomai nuo duomenų kiekio.

1.7. ŽKĮ projekto 7 straipsniu siūloma keičiamo Įstatymo 19 straipsnio (kuriame reglamentuojamas žvalgybos kontrolieriaus sprendimo atsisakyti nagrinėti skundą (pranešimą) priėmimas) 1 dalies 2 punktą (kuriame nustatytas vienas iš šio atsisakymo pagrindų) papildyti nuostata, kuria būtų įtvirtinta teismo teisė pagal Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 60 straipsnio 1 dalį pasitelkti žvalgybos kontrolierius kaip specialistus.

Atsižvelgiant į tai, kad teismo teisės nėra keičiamo Įstatymo 19 straipsnio reguliavimo dalykas, tikslinga atsisakyti ŽKĮ projekto 7 straipsnio.

1.8. ŽKĮ projekto 8 straipsniu siūloma papildyti Įstatymo 25 straipsnį 4 dalimi, numatant teisę Lietuvos Respublikos žvalgybos kontrolierių įstaigos darbuotojams, padedantiems žvalgybos kontrolieriui vykdyti funkcijas, susipažinti su žvalgybos institucijų informacija. Žvalgybos kontrolieriui, kuris turi teisę susipažinti su žvalgybos institucijų informacija, taikomi specialūs reikalavimai (tiek atrankos, tiek ir skyrimo į pareigas, vienas iš jų – reikalavimas 5 metus iki paskyrimo nebūti valstybės politiku) ir draudimai einant pareigas, kurie buvo nustatyti tam, kad būtų išlaikyti Įstatyme nustatyti nepriklausomumo, politinio neutralumo ir kiti principai bei suvaldytos galimos rizikos dėl galimų pažeidžiamumų. Kartu draudimai ir apribojimai (pavyzdžiui, draudimas vyksti į užsienio valstybes ar teritorijas, jeigu buvimas jose galėtų pakenkti Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui ar valstybės interesams) užtikrina galimų rizikų pačiam žvalgybos kontrolieriui prevenciją. Žvalgybos kontrolierių įstaigos darbuotojams nėra taikomi specialieji reikalavimai skiriant juos į pareigas, nėra taikomi žvalgybos kontrolieriui nustatyti draudimai ir veiklos apribojimai, tai dėl įstaigos darbuotojų

galimo pažeidžiamumo kelia riziką neteisėtai atskleisti sužinotą įslaptintą ir kitą ypatingai svarbią informaciją, taip pat nėra užtikrinama galimų kilti rizikų darbuotojams prevencija.

Atsižvelgiant į tai, esant poreikiui Žvalgybos kontrolierių įstaigos darbuotojams susipažinti su žvalgybos institucijos veikla tokia pat apimtimi kaip žvalgybos kontrolieriui, siūlytina Įstatyme nustatyti Žvalgybos kontrolierių įstaigos darbuotojams tokius pat draudimus ir veiklos apribojimus, kokie yra nustatyti žvalgybos kontrolieriui.

1.9. ŽKĮ projekto 6 straipsnio 1 ir 10 dalimis taip pat siūloma žvalgybos kontrolierių įgalioti atlikti žvalgybos institucijų vykdomų kriminalinės žvalgybos veiksmų kontrolę. Pažymėtina, kad šis siūlymas neatitinka Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo (toliau – KŽĮ) nuostatų, kadangi pagal jį kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumą kontroliuoja prokurorai, parlamentinę kontrolę vykdo Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisija. Papildomo kontrolės subjekto įtraukimas į kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės sistemą ne tik nėra pagrįstas objektyviu poreikiu (t. y. nėra aišku, kokie kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės sistemos trūkumai buvo identifikuoti), tačiau išbalansuoja sistemą, kuria perteklinę administracinę naštą tiek kontroliuojamoms, tiek kontroliuojančioms institucijoms. Pritarus siūlomoms ŽKĮ projekto nuostatomis kriminalinės žvalgybos veiksmų kontrolę, be jau dabar prokuroro vykdomos kontrolės, būtų pavedama atlikti ir žvalgybos kontrolieriui. Tai reiškia, kad kriminalinės žvalgybos veiksmų kontrolę atliktų dvi institucijos, nenustatant šių institucijų santykio ir nederinant jų įgaliojimų.

Pažymėtina, kad siūlomas teisinis reguliavimas aptariamu aspektu laikytinas nesuderintu su KŽĮ nustatyta kriminalinės žvalgybos informacijos apsaugos ir naudojimo teisiniu reguliavimu, pagal kurį kriminalinės žvalgybos subjektai privalo užtikrinti kriminalinės žvalgybos informacijos šaltinių ir kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių apsaugą, kriminalinės žvalgybos metu gautos informacijos slaptumą, taip pat tokios informacijos naudojimą ir teikimą tik įstatymų nustatytais atvejais ir apimtimi, būtina kriminalinės žvalgybos uždaviniams įgyvendinti bei KŽĮ nustatyta kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolei vykdyti. Kriminalinės žvalgybos informacija yra saugoma, o jos prieinamumas griežtai ribojamas, todėl su tokia informacija gali susipažinti tik tie subjektai, kuriems ji būtina jų įstatymuose nustatytoms funkcijoms atlikti. Atsižvelgiant į tai, KŽĮ projektu siūlomas papildomas ir platesnės apimties prieigos prie jautrios kriminalinės žvalgybos informacijos išplėtimas gali kelti riziką kriminalinės žvalgybos veiklos efektyvumui ir jos vykdymo saugumui.

ŽKĮ projekto 6 straipsnio 1 ir 10 dalimis siūloma įtvirtinti papildomą kontrolės mechanizmą tik dėl dviejų institucijų vykdomos kriminalinės žvalgybos, t. y. kriminalinės žvalgybos veiklos, vykdomos tik žvalgybos institucijų, nepateikiant jokių pagrįstų argumentų dėl tokio siūlymo pagrįstumo. Pažymėtina, kad žvalgybos veikla ir kriminalinės žvalgybos veikla yra skirtingos veiklos pagal savo tikslus, veiklos metodus bei vykdymo specifiką. Šias veiklas reglamentuoja skirtingi specialieji įstatymai: žvalgybą – ŽĮ, kriminalinę žvalgybą – KŽĮ. Visi kriminalinės žvalgybos subjektai kriminalinę žvalgybą vykdo pagal specialųjį KŽĮ. Tai reiškia, kad žvalgybos institucijos kriminalinę žvalgybą vykdo ne pagal ŽĮ, bet pagal KŽĮ

nuostatas. Todėl nėra jokio pagrindo papildomą kontrolės mechanizmą įtvirtinti vadovaujantis instituciniu principu (t. y. tik dviem institucijoms), nes dėl to, kuri institucija vykdo kriminalinę žvalgybą, nekyla jokių papildomų rizikų dėl galimų žmogaus teisių ar laisvių pažeidimų.

Atsižvelgiant į tai, siūlytina šių nuostatų atsisakyti.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 2, 13 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-423 (toliau – ŽĮ projektas) dėl šių priežasčių:

2.1. ŽĮ projekto 1 straipsniu siūloma pakeisti ŽĮ 2 straipsnio 11 dalį nustatant, kad žvalgybos institucijų veikla apimtų ir kriminalinę žvalgybą. Atsižvelgiant į tai, kad kriminalinės žvalgybos vykdymas nėra pagrindinis žvalgybos institucijų uždavinys ir pagal KŽĮ žvalgybos institucijoms nėra pavedama atlikti kriminalinės žvalgybos, o tik suteikiama teisė ją atlikti dėl tam tikrų nusikalstamų veikų, siūlytina šios nuostatos ŽĮ projekte atsisakyti.

2.2. ŽĮ projekto 2 straipsniu siūloma papildyti ŽĮ 13 straipsnį 10 dalimi nustatant, kad teisėjas prieš priimdamas nutartį gali kreiptis į žvalgybos kontrolierių dėl specialisto išvados pateikimo. Pastebėtina tai, kad pagal ŽKĮ 5 straipsnį žvalgybos kontrolierius yra Seimo skiriamas valstybės pareigūnas, atsakingas už žvalgybos institucijų veiklos teisėtumo priežiūrą ir žmogaus teisių bei laisvių apsaugos užtikrinimą. Atkreiptinas dėmesys, kad tokio pobūdžio funkcijos neabejotinai priskirtinos teisinei veiklai, kuri nesudaro pagrindo žvalgybos kontrolieriaus procesine prasme traktuoti kaip specialiųjų žinių turinčio asmens. Tiek teismų praktikoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. vasario 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-61-689/2020), tiek teisės doktrinoje pripažįstama, kad teisinės žinios nėra specialiosios žinios. Teisėjas, būdamas profesionalus teisininkas, pats turi reikiamų teisinių žinių ir teisinius klausimus sprendžia savarankiškai. Atsižvelgdami į tai, manome, kad žvalgybos kontrolierius negalėtų procesine prasme būti pripažįstamas specialistu ir juolab teikti teismui specialisto išvadų teisinio pobūdžio klausimais. Kartu pažymėtina, kad aptariamoms ŽĮ nuostatom (ŽĮ 13 straipsnio 10 dalies) galimai užkirstų žvalgybos kontrolieriui kelią vėlesnėje stadijoje objektyviai vertinti skundus dėl tų pačių veiksmų, dėl kurių pats teisme būtų iš anksto pasakęs savo nuomonę.

Atsižvelgiant į tai, kad žvalgybos institucijų efektyvaus veikimo sąlyga yra operatyvumas, papildomas teismo nutarties derinimas procesą tik prailgintų (žvalgybos kontrolieriui reikėtų susipažinti su informacija, pagrindžiančia teikimą atlikti sankcionuojamus veiksmus). Siūlytina šios nuostatos atsisakyti.

2.3. ŽĮ projekto 3 straipsniu siūloma pildyti ŽĮ 20 straipsnį 4 dalimi, numatančia, kad žvalgybos kontrolieriui informacija ir kiti duomenys teikiami Įstatymo nustatyta tvarka. Vertintina, kad ši nuostata yra perteklinė, kadangi žvalgybos kontrolieriaus funkcijoms atlikti būtinos informacijos teikimo privalomumas nustatytas Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje. Pažymėtina, kad ŽĮ 20 straipsnio 3 dalies nuostatos, nustatančios bendruosius žvalgybos institucijų veiklos kontrolės principus, užtikrina žvalgybos institucijų veiklos saugumą bei esminių interesų apsaugą, t. y. kad remiantis žvalgybos kontrolieriui (ar kitai kontrolės institucijai) suteikta teise gauti veiklai būtiną informaciją žvalgybos institucijų nebūtų reikalaujama informacijos, kuri nepatenka į Žvalgybos kontrolierių įstaigos atliekamų

vertinimų sritį arba yra nereikšminga atliekamam vertinimui, be to, gali padaryti žalos žvalgybos institucijos veiklai (ypač perspėjimui apie grėsmes ir jų užkardymui). Paminėtina, kad žvalgybos institucijų veiklos taktika (veikimo kryptis, skirta Valstybės gynimo tarybos patvirtintiems žvalgybos informacijos poreikiams ir prioritetams užtikrinti, jų pagrindu suformuluotoms žvalgybos užduotims sėkmingai įvykdyti) pati savaime nesudaro prielaidų pažeisti žmogaus teises ar laisves, todėl veiklos taktikos vertinimas neatitiktų Žvalgybos kontrolieriaus įstaigai priskirtų funkcijų esmės – užtikrinti veiklos teisėtumą bei atitiktų žmogaus teisių ir laisvių apsaugos standartams.

Vertintina, kad bendrieji kontrolės principai, apimantys esminę žvalgybos institucijų veiklos apsaugą, turėtų būti reglamentuoti ŽĮ be išimčių, todėl siūlytina šios nuostatos atsisakyti.

3. Nepritarti Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo Nr. XI-2234 21 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-424 (toliau – KŽĮ projektas) dėl šių priežasčių:

3.1. KŽĮ projekto 2 straipsniu siūloma papildyti KŽĮ 22 straipsnį nustatant, kad kriminalinės žvalgybos veiklos, vykdomos žvalgybos institucijų, teisėtumą, pagrįstumą ir proporcingumą bei atitiktį žmogaus teisių ir laisvių apsaugos reikalavimams kontroliuoja žvalgybos kontrolieriai Įstatymo nustatyta tvarka. Vertintina, kad ši nuostata yra perteklinė, kadangi vadovaudamiesi KŽĮ kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumą kontroliuoja prokurorai, parlamentinę kontrolę vykdo Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisija.

Papildomo kontrolės subjekto įtraukimas į kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės sistemą nėra pagrįstas objektyviu poreikiu – kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumo kontrolės sistemos trūkumų nebuvo identifikuota, be to, siūloma papildoma kontrolė tik dviem kriminalinės žvalgybos subjektams, turintiems įgaliojimus vykdyti siauros apimties kriminalinę žvalgybą. Vadovaujantis galiojančiu reglamentavimu, kriminalinės žvalgybos veiklos teisėtumo priežiūra ir kontrolė yra aiškiai reglamentuota ir vykdoma kelių tarpusavyje nepriklausomų subjektų: a) kriminalinės žvalgybos subjekto, kuris vertina veiksmų atlikimo būtinumą (vidaus kontrolė); b) kriminalinės žvalgybos veiksmų teisėtumą prižiūrinčio prokuroro; c) teismo, kuris vertina teisinį ir faktinį veiksmų sankcionavimo pagrindą; d) parlamentinę kontrolę vykdo Lietuvos Respublikos Seimo Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisija. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad galiojančiu reglamentavimu sukurtas kriminalinės žvalgybos kontrolės mechanizmas yra pakankamas žmogaus teisėms ir kriminalinės žvalgybos subjektų veiklos teisėtumui užtikrinti.

Vertinant situaciją, kai tų pačių veiksmų kontrolę siekiama pavesti atlikti kelioms institucijoms, tikslinga atkreipti dėmesį į Konstitucinio Teismo 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimą Nr. KT155-N16/2022, kuriame sprendžiant dviejų kontrolės institucijų – Seimo kontrolieriaus ir žvalgybos kontrolieriaus – mandato santykį buvo konstatuota, kad „įstatymų leidėjas turi pareigą <...> nustatyti tarpusavyje derančius šių institucijų įgaliojimus, kad būtų išlaikytas racionalus jų santykis ir jos galėtų veiksmingai atlikti joms priskirtas funkcijas <...>“

(pažymėtina, kad įstatymų leidėjas pasirinko kriminalinės žvalgybos veiklos teisėtumo kontrolę pavesti atlikti tik vienai iš šių institucijų).

Pažymėtina ir tai, kad kriminalinė žvalgyba, kaip teisinis institutas ir atskiru įstatymu reglamentuotas procesas, iš esmės skiriasi nuo žvalgybos (skiriasi tikslai, priemonės, procedūros, kontrolės principai), dėl to negali būti tapatinamas su žvalgyba.

Ministras Pirmininkas

Krašto apsaugos ministras